

Prosjekt:

Kunnskapsbasert persontilpasset aktivitetstjeneste for personer med demens - KuPA.

Bakgrunn:

Den kommende "eldrebølgen" og økende antall personer med demens er en økende utfordring for Norge og resten av den vestlige verden. Hvert år rammes rundt 10.000 av demens hvilket per i dag betyr at det er over 70.000 personer med demens i Norge¹. Fordi sykdommen medfører gradvis tap av evne til egenomsorg, og med det et økende omsorgsbehov fra de nærmeste, blir 250.000 pårørende i tillegg rammet av sykdommen. Antallet av personer med demens forventes å øke til 160.000 i 2050, forutsatt at dagens utvikling fortsetter². Man regner med at tiltak for personer med demens vil utgjøre 18 milliarder NOK i 2020. Forekomst og prognoser er tilnærmet identisk over hele verden hvilket gjør dette til et internasjonalt problem.

Fysisk og mental aktivitet kan ha vesentlige positive effekter både i et samfunnsøkonomisk perspektiv og for livskvaliteten for personen selv og dennes pårørende. Det er en generell forståelse for at aktivitet kan: Redusere somatisk forfall, behov for medisiner, belastning på pårørende, forebygge tilleggslidelser samt utsette sykehjemsinnleggelse med inntil 2 år.³ Grunnet fysiske, kognitive og kontekstuelle begrensninger er det imidlertid en betydelig utfordring å tilpasse aktiviteter til den enkelte hvilket er altavgjørende for å oppnå suksess. Det er dermed forbundet med stort ressursforbruk; å skape samsvar mellom aktivitetsmuligheter på den ene side og personlige ressurser, preferanser og holdninger på den andre.

Det er i skjæringspunktet mellom denne alvorlige og voksende samfunnsutfordring og et vanskelig gjennomførbart tiltak, knyttet til aktivisering på individnivå, at innovasjonspotensialet i dette prosjektet finnes. Den foreslåtte løsningen er derfor en ny form for privat tjenesteyting og helsefaglig metodikk (tjenesteinnovasjon) understøttet av ny IKT-basert teknologi (produktinnovasjon). Dette må baseres på bl.a. ny kunnskap om helsefremming og om hvordan helsefremming oppnås i samhandling med personer med demens. Realiseringen av dette er avhengig av en dedikert forskningsinnsats og vil videreutvikle og styrke bedriften Noen AS sin posisjon som en kompetent leverandør av kunnskapsbaserte aktivitetstjenester for personer med demens.⁴ Behovet for denne innovasjonen understrekes i det første hovedsatsingsområdet (Dagaktivitetstilbud) som fremheves i "Demensplan 2015". I tillegg omtales både potentialet ved økt aktivisering og belastningen på pårørende i Hagen-utvalgets NOU "Innovasjon i omsorg".⁵

¹ Nasjonalt folkehelseinstitutt, 2009. Fakta om demens. Elektronisk publisering: <http://www.fhi.no/artikler?id=72828>

² Folkehelseinstituttet, 2012. Helsetilstanden i Norge: Demenslidelser. Elektronisk publisering <http://www.fhi.no/artikler/?id=70813>

³ Mittelman M, et al. A family intervention to delay nursing home placement of patients with Alzheimer disease. JAMA 1996; 276: 1725-31.

⁴ NOU 2011:11 "Innovasjon i omsorg", s. 32 (første avsnitt) + s. 72 (andre avsnitt)

⁵ NOU 2011:11 "Innovasjon i omsorg", s. 32 (første avsnitt) + s. 72 (andre avsnitt)

Mål:

Hovedmål

Utvikle, gjennom forskning, en ny aktivitetstjeneste for personer med demens understøttet av et IKT basert beslutningsstøtte- og veiledningsverktøy og tilhørende metodikk.

Delmål

- 1) Skape forskningsbasert kunnskap om bruksdomenet. Deriblant identifikasjon av sosiokulturelle barrierer og essensielle behov til relaterte interessenter.
- 2) Modellering av ny tjenestemodell med tilhørende organisasjonsstruktur.
- 3) Konstruksjon av et adaptivt selvlærende recommendersystem som muliggjør en dynamisk og personspesifikk syntese av kunnskapsbaserte aktivitetsopplegg med tilhørende gjennomføringsveiledning.
- 4) Utvikling av en teknologisk infrastruktur som fasiliterer bruken av og iscenesetter ovenstående på en egnet plattform.
- 5) Spredning av resultater og kompetanseheving.

Metode:

Forskningsinnholdet i prosjektet kan grovt sett deles inn i to grupper relatert til henholdsvis teknologisk og helsefaglig FoU. Ulike forskningsmetoder vil bli benyttet, alt etter hensikt med studiene. For Senter for omsorgsforskning del benyttes både kvalitative og kvantitative metoder.

Prosjektperiode:

Oppstart 01.09.2012 og slutt 02.03.16

Finansiering:

Prosjektet KuPA har fått innvilget økonomisk støtte fra Norges Forskningsråd, med 13,9 millioner, via BIA-programmet (Innovasjonsprosjekt i næringslivet - BIA). NRF prosjektnummer er 219842. Av disse har Senter for omsorgsforskning – HINT 1,410 millioner kroner.

Prosjektleder og deltagere:

Bedriftspartnere er Noen AS, UNO IT, og Kantega. Forsknings og utviklingspartnere i prosjektet består av SINTEF IKT og SINTEF Teknologi og samfunn, Senter for omsorgsforskning- HINT, samt Birmingham, Brunel, Nottingham & Ulster University – MATCH.